МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «Менеджмент»

другого (магістерського) рівня вищої освіти

Мета дослідження – вивчення думок здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти щодо стану академічної доброчесності при навчанні за освітньо-професійною програмою «Менеджмент».

Метод дослідження – анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм (*Google Форм*), розміщеним на офіційному web-сайті Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ) за адресою http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/ .

Цільова аудиторія – здобувачі вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Менеджмент» ТДАТУ (респонденти).

Опитування респондентів було проведено **в 1 семестрі 2024-2025 навч. року** за анкетою: «Академічна доброчесність». Процедури, види та форми оцінювання повністю відповідають *Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ*.

Респондентам було запропоновано відповісти на одинадцять питань, що оцінювали: якість освіти, рівень корупції в університеті, недоброчесність в процесі навчання та вивчення дисциплін, навчальне навантаження; ПІБ викладачів, що є взірцем доброчесності. За результатами проведення анкетування керівництво ТДАТУ, факультету (інституту), кафедри може застосовувати різні форми адміністративного впливу та вживання корегувальних дій відповідно до Положення про академічну доброчесність в ТДАТУ.

Всього опитані **15 респондентів** (здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр», крім 1 курсу), що склало **45%** від загальної кількості здобувачів за цією освітньою програмою.

1. Здобувачам було запропоновано оцінити *якість освіти, яку вони отримують в ТДАТУ* за наступною шкалою (рівні): дуже низька; загалом низька; середня; загалом достатньо висока; дуже висока. Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 1.

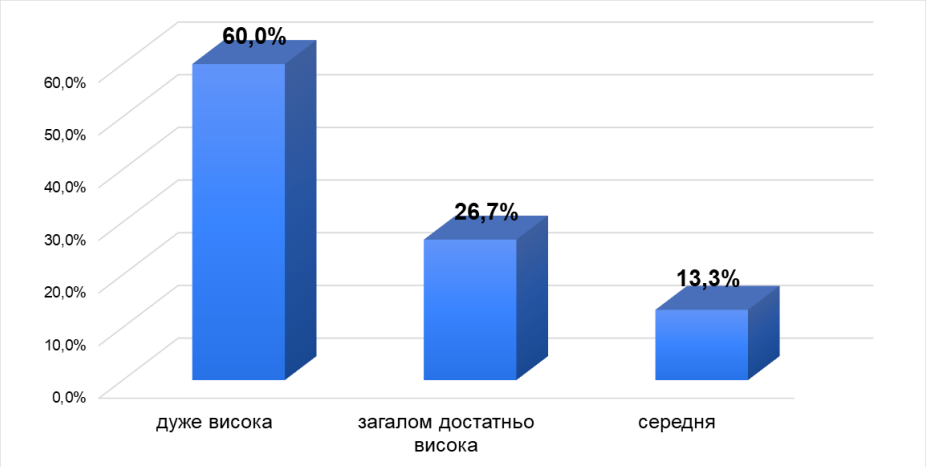

Рисунок 1 - Оцінювання якості освіти в ТДАТУ здобувачами вищої освіти *(у відсотках)*

З аналізу рисунку 1 не важко пересвідчиться у високій оцінці якості освіти в ТДАТУ, а саме рівні «дуже висока» 60% та «загалом достатньо висока» 26,7%.

2. Здобувачам вищої освіти було запропоновано *оцінити корупцію в університеті* за наступною шкалою: ні, не стосуються зовсім; частково стосуються, але часто викладачів провокують самі здобувачі; стосуються частково, і "ініціатива" належить деяким викладачам; корупція у нас масове явище, у якому задіяні усі - і здобувачі, і викладачі. Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 2.

Рисунок 2 - Оцінювання здобувачами вищої освіти рівня корупції в університеті *(у відсотках)*

Аналіз рисунку 2 свідчить про низький рівень корупції в ТДАТУ, а саме респонденти відповіли 100% «ні, не стосуються зовсім».

3. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: *«Чи доводилось Вам під час навчання в ТДАТУ особисто робити наступне...?»*. Варіанти відповідей були наступні - *часто, рідко, ніколи*:

- купувати навчальні матеріали кафедри;
- купувати реферат;
- купувати курсову роботу (проєкт);
- платити гроші за оцінку;
- надавати платні послуги з проходження тестування на освітньому порталі;
- готувати шпаргалки для складання ПМК, екзаменів;
- списувати з власних конспектів на контрольних заходах;
- завантажувати матеріали з Інтернету, компілювати і здавати як власні;
- замовляти платні послуги з проходження тестування на освітньому порталі.

Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 3.

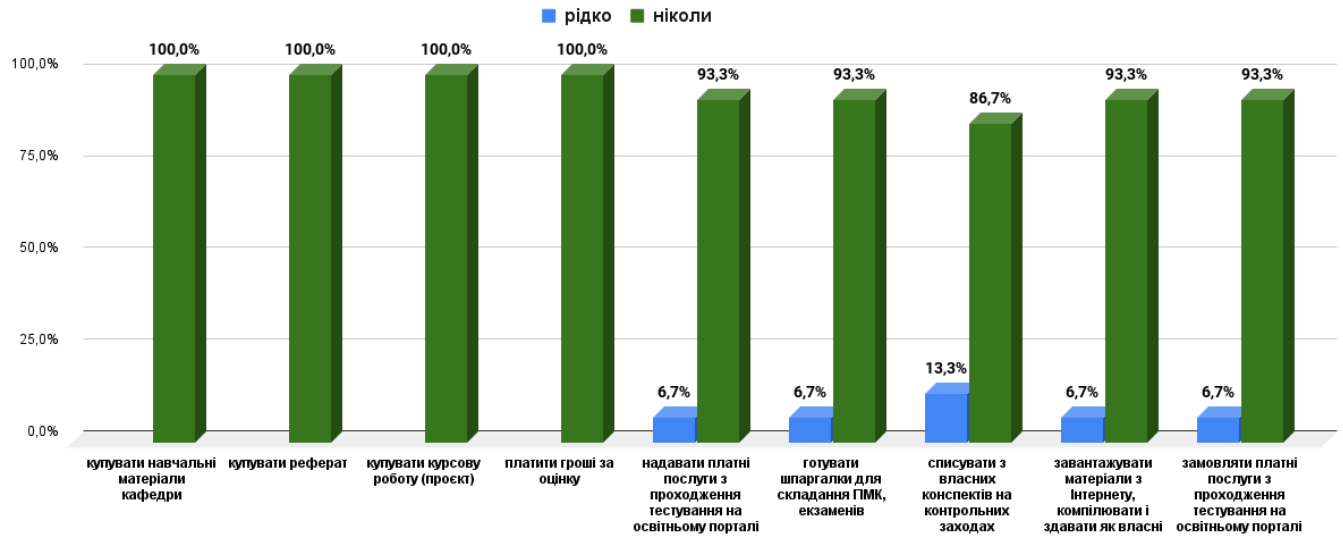

Рисунок 3 - Оцінювання здобувачами вищої освіти дій щодо питань недоброчесності в університеті *(у відсотках)*

Аналіз відповідей показує, що в середньому 95,6% респондентів перелічених дій щодо питань недоброчесності в університеті не робили. Респонденти вказали, що «часто» і «рідко»: готували шпаргалки для складання ПМК, екзаменів (6,7%); списували з власних конспектів на контрольних заходах (13,3%); завантажували матеріали з Інтернету, компілювали і здавали як власні (6,7%).

4. В продовженні попереднього питання здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: *«Якщо Ви особисто робили щось з вище переліченого, то з якою метою?»*. Варіанти відповідей були наступні (кількість відповідей не обмежено):

- для того, щоб отримати потрібну оцінку;
- для того, щоб не здавати лабораторні/ практичні роботи;
- для того, щоб не робити особисто реферат;

– для того, щоб не робити особисто курсову роботу (проєкт);
– в мене не було вибору, я діяв під тиском вимог викладача;
– для того, щоб не здавати тести з ПМК/екзамену;
– для отримання грошових коштів.

Жоден респондент не дав відповідь на це запитання.

5. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: *«В який спосіб можна дізнатися про існування можливості «купити» оцінку?»*. Варіанти відповідей були наступні (кількість відповідей не обмежено):

- від самого викладача
- від старости
- від студентів старших курсів
- від своїх сокурсників
- не володію такою інформацією

Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 4.

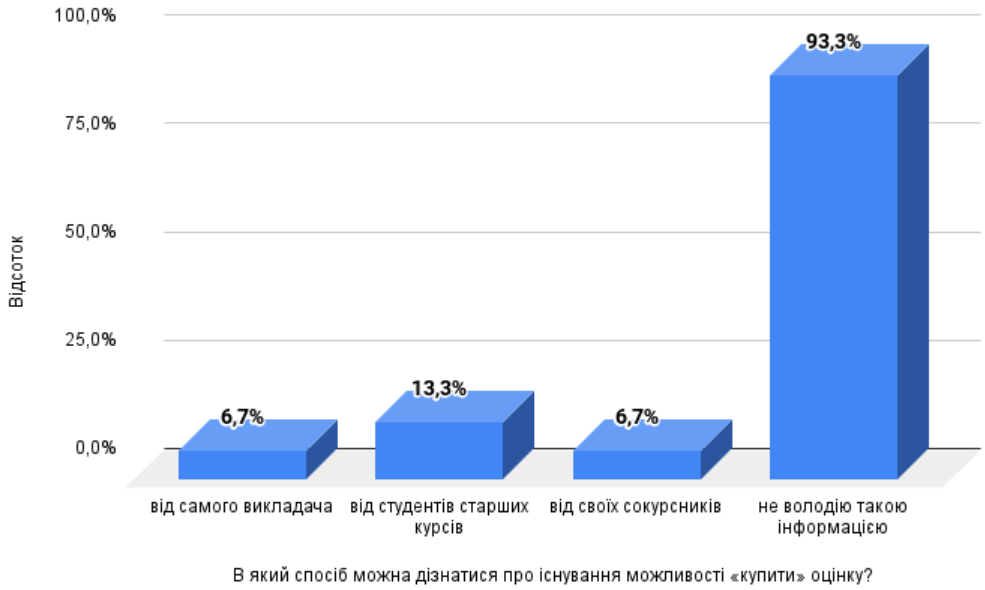

Рисунок 4 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*

З рисунку 4 видно, що 93,3% здобувачів вищої освіти не володіють інформацією щодо існування можливості «купити» оцінку.

6. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «*Оцініть як часто Вам в минулому навчальному році доводилось зустрічати повтори тем на різних дисциплінах (на шкалі від 1 до 5, де 1 – взагалі не доводилось, 5 – дуже часто)».* Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 5.

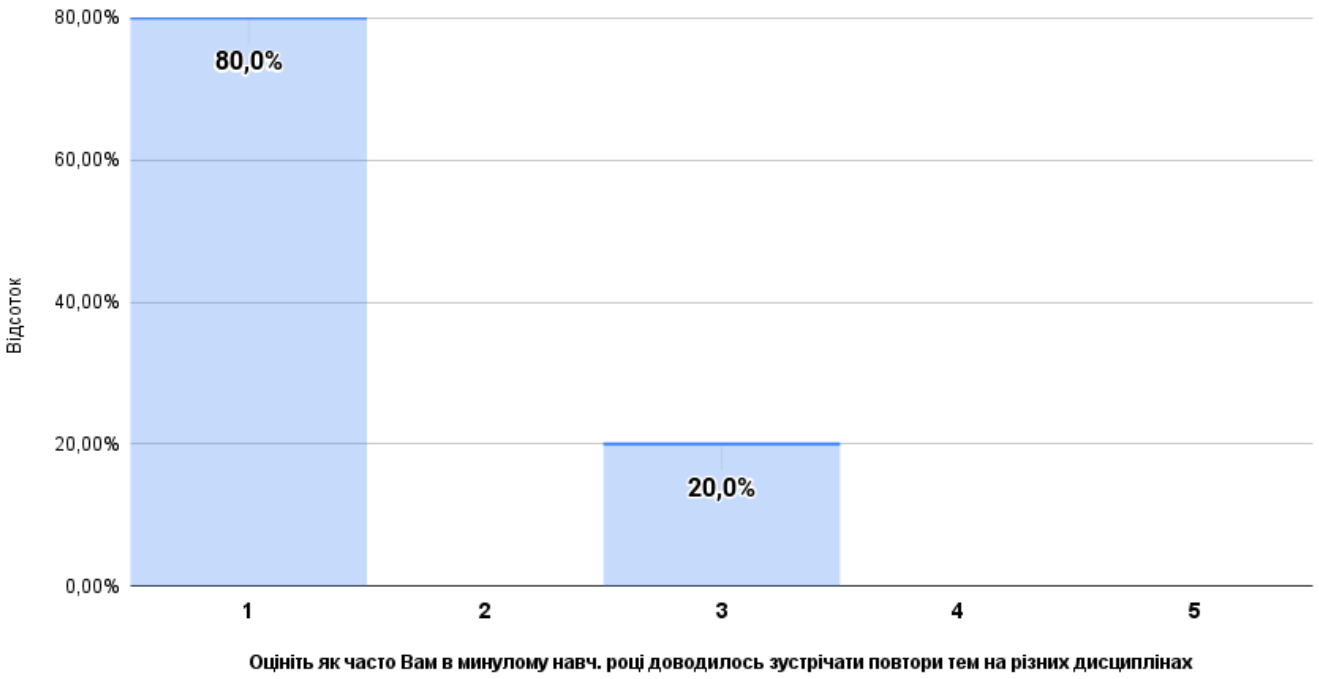

Рисунок 5 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*

Аналіз рисунку 5 показує, що 80% здобувачів вказали, що «взагалі не доводилось» зустрічати повтори тем на різних дисциплінах в минулому навчальному році та 20% «не доводилось».

7. На питання «*Чи доводилося Вам в минулому навчальному році писати однакові роботи для різних дисциплін?*» респонденти відповіли, що не доводилось 80% та важко відповісти 20% (рис. 6).

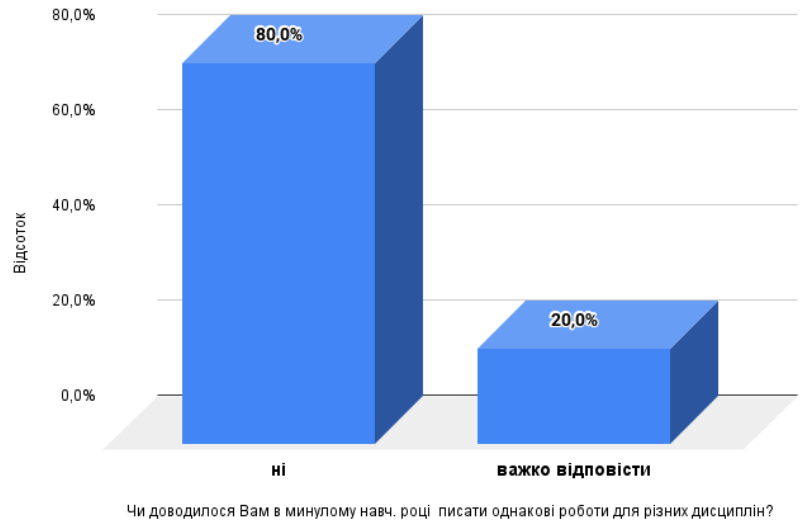

Рисунок 6 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*

8. На питання «*Чи доводилося Вам в минулому навчальному році слухати курс (окремі теми) з академічного письма/академічної доброчесності?*» 40% респондентів відповіли, що не доводилось, та 60%, відповідно, «так» (рис. 7).

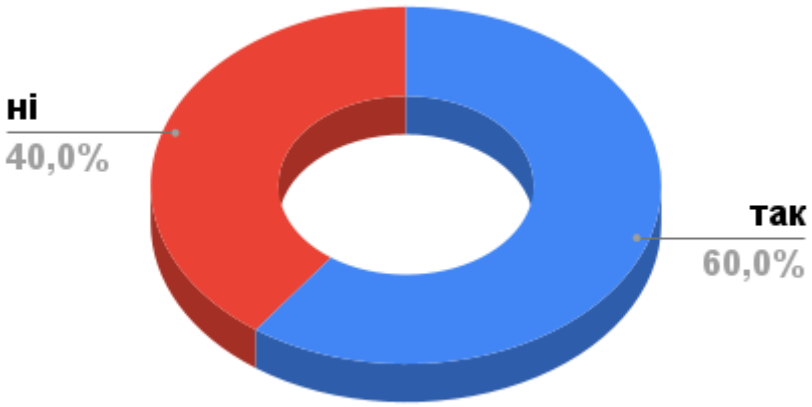

Рисунок 7 - Результати опрацювання відповідей респондентів щодо відвідування курсів з академічного письма/академічної доброчесності *(у відсотках)*

9. На питання *«Як Ви оцінюєте власне навчальне навантаження впродовж цього семестру?»* здобувачі вищої освіти всіх курсів навчання відповіли 66,7% як «помірне навантаження» та 13,3% «скоріш надмірне» (рис. 8).

Рисунок 8 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*.

Висновки

Вивчення думок здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти щодо стану академічної доброчесності при навчанні за освітньо-професійною програмою «Менеджмент» дозволяють зробіти висновки.

Аналіз отриманих результатів щодо оцінювання якості освіти здобувачами освітнього рівня «магістр», які навчаються за ОПП «Менеджмент» в ТДАТУ, показує, що якість на рівні «дуже висока» та «загалом достатньо висока» респонденти

оцінюють на 86,7%.

Результати опитування свідчить про відсутність корупції в ТДАТУ - 100% респондентів відповіли щодо ознак корупції «ні, не стосуються зовсім».

Також аналіз відповідей вказує на те, що 100% опитаних студентів заперечили купівлю навчальних матеріалів кафедри, рефератів, курсових робіт, оплату оцінок. Натомість 13,3% визнали, що допускали списування на контрольних заходах, 6.7% здобувачів визнали, що матеріали з інтернет-ресурсу брали та видавали за свої.

На питання: «В який спосіб можна дізнатися про існування можливості «купити» оцінку?» 93,3% опитаних відповіли, що не володіють такою інформацією, натомість 6,7% - що отримали таку інформацію від співкурсників.

Щодо дублювання інформації в темах різних дисциплін 80% здобувачів вказали, що «взагалі не доводилось» зустрічати повтори тем на різних дисциплінах в минулому навчальному році та 20% - «не доводилось». Також 80% респондентів заперечили здачу однакових робіт на різних дисциплінах.

60% опитаних здобувачів в минулому навчальному році слухати курс (окремі теми) з академічного письма/академічної доброчесності, що можна вважати результатом послідовної та цілеспрямованої роботи кафедри та підрозділу забезпечення якості освіти ТДАТУ.

Встановлено, що 66,7% опитаних навчальне навантаження вважають помірним, що є позитивним показником діяльності викладачів у напрямку оптимізації процесу навчання.

Загалом, респонденти, як споживачі освітніх послуг, дали оцінку таким важливим аспектам, як недоброчесність в процесі навчання, якість освіти, рівень корупції в університеті, рівень навчального навантаження. Загальна оцінка є позитивною та вказує на відсутність ознак недоброчесності, але слід втілити низку заходів для удосконалення навчального процесу та остаточного викоренення недоліків, а саме:

- викладачам навчальних дисциплін продовжувати ознайомлювати здобувачів вищої освіти з Кодексом честі, Антикорупційною програмою ТДАТУ, Положенням про академічну доброчесність учасників освітнього процесу і Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в ТДАТУ;

- ширше інформувати здобувачів вищої освіти та наукових керівників про необхідність дотримання правил академічної етики;

- гаранту освітньої програми довести до викладачів освітніх компонент результати моніторингу та вказати на необхідність посилення контролю самостійного виконання студентами практичних завдань для запобігання фактам списування та допущення недоброчесних дій, вживати заходи з роз'яснення ознак недоброчесності, необхідності дотримання правил цитування та посилань на джерела інформації, дотримання стандартів бібліографічного опису;

- під час проведення консультування з питань виконання курсових та кваліфікаційних робіт знайомити слухачів з основними нормами та положеннями щодо запобігання плагіату;

- забезпечити можливість слухати курси, приймати участь у заходах щодо додержання академічної доброчесності;

- викладачам дотримуватись вимог об'єктивності та справедливості під час оцінювання знань та забезпечувати відкритість і прозорість проведення оцінювання рівня знань здобувачів;

- продовжувати проводити опитування здобувачів та викладачів щодо проявів недоброчесності у процесі навчання.

Відповідальний підхід до формування засад неприйняття та недопущення фактів академічної недоброчесності має сприяти формуванню справедливого середовища в Таврійському державному агротехнологічному університеті імені Дмитра Моторного.

Гарант ОПП «Менеджмент» за
другим (магістерським) рівнем вищої освіти
д.е.н., професор Вікторія НЕХАЙ

Завідувачка відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н, доцент Радміла СКЛЯР